

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије		I година, I семестар	
Назив предмета: МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА У ДРУШТВЕНИМ НАУКАМА			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Мирјана М. Марковић			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов:			
Циљ предмета Упознавање студената са методологијом истраживања у друштвеним наукама; подучавање студената о суштини, специфичностима и карактеристикама научног истраживања у друштвеним наукама; оспособљавање студената за разумевање и примену процедура научног истраживања те за употребу истраживачких метода, техника и инструмената; упознавање студената са начинима обраде и анализе прикупљених података.			
Исход предмета Студенти ће самостално тражити и употребљавати научне и стручне информације; употребљаваће методе истраживања у друштвеним наукама и поступке прикупљања података; самостално ће изводити емпиријске и истраживачке активности неопходне за израду истраживачких извештаја; студенти ће сакупљати, анализирати и интерпретирати релевантне податке уз употребу метода истраживања у друштвеним наукама.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Предмет и метод друштвених наука. Методе и технике истраживања у друштвеним наукама. Истраживање у реалном свету (проблеми, замке, дилеме, разумевање узрока и последица). Научне чињенице, закони и теорије. Савремена схватања о развоју научног знања. Савремена схватања о научном методу. Искуствена провера теорија и хипотеза. Одређивање предмета истраживања; постављање хипотеза; прикупљање података и њихова обрада; научни опис; научно објашњење, предвиђање и разумевање. Типови и нацрти истраживања. Мерење у истраживању. Узорковање у истраживању. Обрада и анализа података. Писање извештаја о објављеном истраживању.			
Литература - Вебер, М. (1986). <i>Методологија друштвених наука</i>. Загреб: Глобус - Приредио Пејчић, Б. (1995). <i>Методологија емпиријског научног истраживања</i>. Београд: Дефектолошки факултет - Шушњић, Ђ. (1999). <i>Методологија</i>. Београд: Чигоја штампа - Куба, Ј. и Кокинг, Џ. (2003). <i>Методологија израде научног текста</i>. Подгорица: ЦИД - Мејовшек, М. (2003). <i>Увод у методе знанственог истраживања у друштвеном и хуманистичким знаностима</i>. Јастребарско: Наклада Слап			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 3	Вежбе: 2	Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе Монолошка, дискусије, посматрање, мерење, анализа података			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава	20	усмени испит	
колоквијум-и	20	практични испит	
семинар-и			

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије		I година, I семестар	
Назив предмета: ХОЛИСТИЧКИ ПРИСТУП У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОМ РАДУ			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Данијела Р. Видановић , др Радиша Р. Ратковић , др Иван Ј. Стаменковић , др Бојана Н. Николић			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ:5			
Услов:			
Циљ предмета Подстицање студената да сагледавају васпитање и образовање као однос између делова и целине те као животни стил и поглед на свет, а образовни процеси као процеси трансформације и остваривања целовитости људског бића; упознавање студената са програмима заснованим на холистичком приступу (програми Монтесори и Ређо Емилија) који ће бити основа за самостално остваривање и координацију рада при реализацији програма сличног типа у раду са децом редовне популације, децом са развојним сметњама и даровитом децом; оспособљавање студената за самосталну израду пројеката.			
Исход предмета Студенти ће критички сагледавати традиционалне методе васпитно-образовног рада засноване на процесима трансмисије и трансакције и примењиваће модел трансформације васпитно-образовних садржаја у непосредном раду са децом предшколског узраста; студенти ће овладати програмима заснованим на холистичком приступу (програми Монтесори и Ређо Емилија) и самостално ће примењивати елементе ових програма и осмишљавати активности сличног типа у раду са децом редовне популације, децом са развојним сметњама и даровитом децом.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Образовне методе засноване на холистичким принципима. Личност као носилац сопственог развоја. Учење као пренос знања, недостаци, непримереност у раду са предшколском децом. Дете као активан учесник васпитно-образовног процеса. образовање као пут ка остваривању целовитости људског бића. Учење као трансформација садржаја; предности овако дизајнираног модела учења. Смисао сакривен у стварима око нас. Дете у контексту свог окружења. <i>Практична настава:</i> Практичан рад студената по посебним задацима који су везани за моделе трансформације васпитно-образовних садржаја у предшколској установи.			
Литература Марјановић,А.(1987,1-4): Дечји вртић као отворени систем, <i>Предшколско дете</i> . Београд: Савез педагошких друштава Југославије; Miljak,A(2009): <i>Življenje dece u vrtiću</i> . Zagreb: SM Naklada; Miljak,A(2003): <i>Razvojni kurikulum i odgojna praksa u vrtićima</i> ,Dijete i detinjstvo, teorija i praksa predškolskog odgoja. Osijek: Visoka učiteljska škola u Osijeku, 235-243; Пешић,М.(1987): <i>Вредновање предшколских васпитних програма</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства; Slunjski,E.(2009): Postizanje odgojno-obrazovne prakse u vrtiću usklađene s prirodom djeteta i odraslog <i>Život i škola</i> , br.22; Kinney, L. (2007). <i>An Encounter with Reggio Emilia Children's Early Learning made Visible</i> . New York: Routledge Gandini, L., Hill, L., Cadwell, L., Schwall, C. (2005). <i>In The Spirit Of The Studio Learning from the Atelier of Reggio Emilia</i> , Teachers College Press Hainstock, E. (1978). <i>The Essential Montessori</i> . New York: The New American Library			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:3	Вежбе:2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе Монолошка, дијалогска метода, као облик кооперативног учења, менторски рад са студентима, учење уз помоћ рачунара и Интернета.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	50
практична настава	10	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума				
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, I семестар	
Назив предмета: ПСИХОДИНАМИКА РАЗВОЈА ПРЕДШКОЛСКОГ ДЕТЕТА				
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Мирјана М. Станковић - Ђорђевић				
Статус предмета: обавезни				
Број ЕСПБ:5				
Услов: /				
Циљ предмета Упознавање студената са психодинамиком развоја предшколског детета и специфичним аспектима развоја; оспособљавање студената да трансферишу и примењују знања о деци предшколског узраста				
Исход предмета Студенти ће дедуктивно закључивати и формирати критички став о психодинамици развоја и развојним карактеристикама деце предшколског узраста и примењивати психолошке импликације аспеката развоја и развојних карактеристика деце предшколског узраста у васпитно-образовној пракси				
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Чиниоци и законитости инфантилног развоја и индивидуалне карактеристике детета; Одлике когнитивног и афективног развоја предшколског детета; Теорије когнитивног развоја; Теорија афективне везаности; Основна становишта психодинамске развојне психологије; Механизми одбране и развој карактера; Објектни односи и развој осећаја селфа; Страхови на дечјем узрасту; Страхови родитеља и узраст детета;Улога мајке и оца у развоју личности деце; Развој деце и психодинамика породичних односа. <i>Практична настава:Вежбе</i> Студенти имају обавезу да ураде досије који обухвата примену ДСТ интервјуа са родитељима детета. Припрема за колоквијум, Колоквијум				
Литература: 1. Кондић,К. и Левков, Љ.(1990) <i>Првих десет година</i> . Савез друштава психолога Србије, Београд. 2. Кондић, К. и Видановић, С. (2011). <i>О деци и родитељима</i> . Ниш: Филозофски факултет. 3. Кондић, К. (1998). <i>Психодинамска развојна психологија</i> . Београд: Плато. 4.Станковић - Ђорђевић, М. (2013). <i>Део материјала за припрему предмета Психодинамика развоја предшколског детета</i> . Пирот: ВШССОВ. 5. Кондић, К. (1990). <i>ДСТ Интервју - дете са тешкоћама у развоју - интервју</i> . Београд: Савез друштава психолга Србије. 6. Ђеранић, С. (2005). <i>Нормални развој личности и патолошка уплитања</i> . Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства. 7. Станковић – Ђорђевић, М. (2013). <i>Теме из психологије</i> . Пирот: Висока школа струковних студија за образовање васпитача Пирот 8. Шаин, М. и сар. (1996). <i>Корак по корак, 1. и 2.</i> Београд: Креативни центар.				
Број часова активне наставе				Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе Монолошка, дијалогска, интерактивне методе учења – кооперативно учење, индивидуални рад студената, учење уз помоћ рачунара и интернета				
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит		поена
активност у току предавања		писмени испит		50
практична настава		усмени испит		
колоквијум-и	20			
семинар-и (ДСТ Интервју)	30			

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије		I година, I семестар	
Назив предмета: ИНТЕГРИСАНИ КУРИКУЛУМ			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Татјана К. Марковић , др Данијела Р. Видановић			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов:			
Циљ предмета Оспособљавање студената за вођење процеса трансформације васпитно-образовне праксе; развијање интегрисаног курикулума на нивоу вртића путем акционог истраживања.			
Исход предмета Оспособљеност студената за грађење интегрисаног предшколског курикулума у пракси; развијена способност промишљања нових стратегија у суконструисању интегрисаног курикулума као одговор на савремена сазнања о детету и детињству и савремено схватање курикулума; конструисање подстицајног васпитно-образовног контекста у складу са децом природом, по мери све деце и сваког детета посебно; развијене способности рефлексивног практичара који: истражује и мења праксу, показује спремност за деконструкцију имплицитних педагогија, вреднује учинке својих постигнућа.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Полазишта у развијању курикулума: основе програма као полазиште, циљеви и начела, интересовања деце као извор курикулума, интересовања васпитача као извор курикулума, мала група као извор курикулума, групна дискусија и рефлексивна као извор курикулума. Курикулум, традиционално и савремено одређење; Интегрисани курикулум, разлике између дисциплинарног и интегрисаног курикулума: Полазишта у развијању интегрисаног курикулума: анализа текста (програма) и анализа васпитне праксе; слика детета/васпитача и њиховог односа у васпитно-образовном процесу. Преиспитивање структуре и културе установе: деконструкција имплицитних педагогија васпитача и скривеног курикулума установе. Грађење поља заједничких значења и вредности путем групне расправе, посматрања и евалуације/рефлексивне. Трансформација васпитно-образовне праксе: уношење промена и праћење њихових ефеката;. Дечји вртић као организација која учи. Професионални развој практичара у правцу заједнице рефлексивних практичара. Акционо истраживање као начин развијања курикулума. Приказ и анализа примера истраживања. <i>Практична настава:</i> Извођење почетних корака акционог истраживања у дечјем вртићу, извештаји и групне анализе.			
Литература Duh, M., (ur.) (2009) , <i>Interdisciplinarni pristup učenju, put ka kvalitetnijem obrazovanju deteta</i> , Rijeka, Učiteljski fakultet u Rijeci, Maribor, Pedagoški fakultet. Кемис, С. (1981). <i>Водич за планирање акционог истраживања</i> .Избор и редакција: Др Мирјана Пешић. Београд: Филозофски факултет Klemenović J. (2004) <i>Razvoj savremenih kurikuluma predškolskog vaspitanja i obrazovanja</i> , Beograd, PEDAGOGIJA LIX, 3, 2004.UDK: 373.21 Кrnјaja Ž. (2014) <i>Disciplinarni i integrisani kurikulum: tri razlike</i> , Beograd , Nastava i vaspitanje 2 Кrnјaja, Ž., Pavlović Breneselović, D., (2011) , <i>Vaspitači kao istraživači sopstvene prakse</i> , Nastava i Vaspitanje, God. 60, br. 2, 269-309. Maleš. D. (2011). <i>Nove paradigme ranog odgoja</i> , Zagreb, Filozofski fakultet sveučilišta u Zagrebu Мишкењин, Ј. (2008). <i>Дечји вртић као извор курикулума</i> . Београд: Задужбина Андрејевић. Миљак, А. (2005). <i>Сукопструкција курикулума раног одгоја</i> . Педагогичка истраживања, бр. 2.. Marković, T. (2014) <i>Razlike između savremenih i mogućih tendencija u institucionalnom vaspitanju predškolske dece</i> . Pirot, Holipri str. 109-120 Marković , T.(2013) <i>Društveni kulturni i obrazovni kontekst u razumevanju deteta i odnosu prema detetu</i> , Novi Sad, Krugovi detinjstva,br. 2, str.89-112. Пешић, М. (1992). <i>Водич за развијање отвореног кукикулума</i> . Београд:ИПА. Пешић, М. и сарадници (2004). <i>Педагогија у акцији</i> , Београд: Институт за педагогију и андрагогију. Phillips, D.K.; Carr, K. (2010) <i>Becoming a Teacher through Action Research</i> , Routledge, Teylor Francis Group, New York, London Pavlović-Breneselović, D. (2015). <i>Gde stanuje kvalitet, knjiga 2, Istraživanje sa decom prakse dečjeg vrtića</i> , Beograd, Institut za pedagogiju i andragogiju, Filozofski fakultet Pavlović Breneselović, D., (2010); <i>Dobrobit deteta u programu naspram programa za dobrobit deteta</i> , Beograd, Nastava I vaspitanje, vol. 59, br.2, str. 251-263. Radulović, L. (2011). <i>Obrazovanje nastavnika za refleksivnu praksu</i> , Beograd, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu. Slunjski, E., (2011). <i>Kurikulum ranog odgoja</i> , Zagreb, Školska knjiga. Slunjski, E. (2011). <i>Kurikulum ranog odgoja, истраживање и конструкција</i> . Zagreb: Školska knjiga			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:3	Вежбе:2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе Предавања и дискусија на основу литературе, семинарски радови, консултације, практично истраживање у конкретној пракси (вртићу) са анализом извештаја и видео записа			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	25
практична настава	15	усмени испит	25
колоквијум-и	15	практични испит	
семинар-и	15		

Студијски програм/студијски програми: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума				
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије		I година, I семестар		
Назив предмета: КООРДИНИСАЊЕ ВАСПИТНО ОБРАЗОВНИМ РАДОМ I				
Наставник : др Татјана К. Марковић , др Радиша Р. Ратковић , др Снежана С. Ивковић , др Љубиша М. Михајловић , мр Вера Д. Виријевић-Митровић				
Статус предмета: обавезни				
Број ЕСПБ: 10				
Услов:				
Циљ предмета: Увођење студената у методологију акционог истраживања и оспособљавање за истраживачки рад (укључујући и припремни рад уз консултовање литературе, израду текста везаног за теоријска полазишта и тему истраживања, извођење истраживања) за обраду прикупљених података те израду синтезе одговарајуће теме коју сваки студент бира сходно контексту у коме обавља праксу; оспособљавање студената за самосталност у посматрању, интерпретирању, евалуацији и увођењу промена у васпитно-образовни рад; развијање способности сарадничког учења, рефлексije и саморефлексije;				
Исход предмета: Развијена осетљивост и способност препознавања проблема у пракси. Оспособљеност студената за самостални истраживачки рад и уношење промена у пракси. Развијене способности сарадничког учења, рефлексije и саморефлексije.				
Садржај предмета: Наставни предмет се наставља на предметима Развијање интегративног курикулума и Методологија истраживања у оквиру којих су студенти стекли увид у методологију квалитативних истраживања и грађења интегрисаног курикулума на нивоу вртића путем истраживања. Заснива се на теренском истраживању у предшколским установама. Студенти сами бирају теме, прилагођавајући се потребама конкретне праксе. Након упознавања са методама и праксама акционог истраживања дискутује се о одабраним темама, инструментима и техникама, литератури, скицама акција. Следи извођење почетних корака акционог истраживања, идентификовање проблема у конкретној пракси у децјем вртићу, планирање могућих решења, реализација, евалуација; Студенти на темељу резултата својих истраживања пишу и презентују радове што доприноси њиховом оспособљавању за касније самостално писање стручних радова.				
Литература: Литература је наведена у оквиру силабуса обавезних предмета за специјалистичке студије али се допуњава по потреби према теми истраживања сваког појединог студента.				
Број часова активне наставе			Број часова активне наставе	
Предавања: 1	Вежбе: 3	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:		
Методe извођења наставе: истраживачки рад, радионице, играонице, дискусије, израда извештаја са праксе-приказ акционог истраживања, менторски рад .				
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе		поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања			писмени испит	30
практична настава		50	усмени испит	20
колоквијум-и			практични испит	
семинар-и				

Студијски програм/студијски програми : Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, I семестар
Назив предмета: КООРДИНИСАЊЕ ВАСПИТНО ОБРАЗОВНИМ РАДОМ 2			
Наставник: др Татјана К. Марковић , вежбе: др Радиша Р. Ратковић , др Снежана С. Ивковић , др Љубиша М. Михајловић , мр Вера Д. Виријевић-Митровић			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: положен испит из предмета Координасање васпитно-образовним радом 1			
Циљ предмета: Професионализација васпитачког позива на теоријском и практично-техничком плану; продубљивање знања и способности код судената за рад са децом по различитим програмским моделима; оспособљавање студената за развијање отвореног система васпитања, креирање, реализовање и евалуирање пројектног учења деце предшколског узраста; оспособљавање студената за демонстрацију вештина презентовања резултата практично-стручног истраживања и развијања професионалних теорија.			
Исход предмета : Студенти ће развијати отворени курикулум у пракси као одговор на специфичне развојне и васпитно-образовне потребе деце; развиће истраживачке вештине и склоност према тимском раду, сарадњи и партнерским односима; стећи ће компетенције рефлексивног практичара које омогућавају виши ниво знања и разумевања у подручју практичног и истраживачког рада са децом, као и континуирано вредновање резултата својих постигнућа; изградиће вештине за коришћење традицијских елемената културе у разноликим активностима деце, за рад у инклузивним програмима, за коришћење визуелних медија у раду са предшколском децом уз уважавање потреба и интересовања деце и слично; разрадиће личне методичке концепте-педагошки став.			
Садржај предмета: Снимање потреба и интересовања деце, израда портфолија. Значај документовања (фотографија, снимак, цртеж) и њихово коришћење као наставног материјала у образовању васпитача који пружа могућност приближавања деци и уклања баријеру између теоријског и практичног рада са децом. Процена психомоторног статуса деце, израда индивидуалног програма подршке за децу са развојним сметњама и даровиту децу. Испитивање потреба и очекивања родитеља. Планирање и програмирање, рад на пројектима, интегрисано – методички пројекат у предшколској групи, тематски пројекат (организација тематског дана кроз радионичарски приступ), музичке драматизације, организација посела, израда креативних презентација намењених различитим активностима деце, коришћење рачунара и дигиталног пројектора у раду са децом са визуелним и аудитивним ограничењима, израда презентација намењених различитим категоријама деце са посебним потребама, креативне радионице. Истраживање нових улога васпитача у раду на дејим пројектима. Стручне компетенције за мотивисање и подручја која треба истражити. Креирање подстицајне материјалне и социјалне средине за пројектно учење. Ређо-концепција рада на пројектима. Рефлексивност улоге специјалисте координатора.			
Литература: Литература је наведена у силабусима изборних предмета за специјалистичке студије.			
Број часова			Остали часови
Предавања:1	Вежбе:3	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе Рад на пројекту, радионице, играонице, истраживачки рад, израда извештаја са праксе, менторски рад .			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	30
практична настава	50	усмени испит	20
колоквијум-и		практични испит	
семинар-и			

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, I семестар
Назив предмета: ПСИХОЛОГИЈА МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА			
Наставник (Име, средње слово, презиме): <u>др Мирјана М. Станковић-Ђорђевић</u>			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ:4			
Услов:			
Циљ предмета Упознавање студената са базичним појмовима, моделима и методама примарне, секундарне и терцијарне превенције и могућностима примене сва три вида превенције у различитим фазама животног циклуса, у различитим областима и у заједници уопште, са посебним освртом на децу предшколског узраста.			
Исход предмета Студенти ће разликовати ментално здравље од менталног поремећаја, препознаће и разумеће узроке, динамику и последице стреса, кризе и трауме, и овладаће основним принципима и методама превентивног рада и превладавања стреса. Такође, студенти ће препознати и диференцирати области и могућности примене сваке од врста превенције у домену рада са децом предшколског узраста.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Предмет, задаци и историјски развој ПМЗ. Појам менталног здравља и поремећаја. Био-психо-социјални модел. Одређење стреса, кризе и трауме. Модели динамике стреса. Реакције на стрес. Врсте стреса. Развојне и акцидентне кризе. Фактори исхода криза. Социјална подршка и механизми превладавања. Појам, врсте и циљеви превенције у области менталног здравља. Модели и методе примарне превенције. Психологија у заједници. Свеобухватна заштита менталног здравља. Концепт заштите и унапређења менталног здравља у заједници. Непрофесионалци у превентивном раду. Одређење породице. Функционалне и дисфункционалне породице. Психодинамика породичних односа. Примарна и секундарна превенција у раном детињству. Рано афективно лишавање. Хоспитализам. Облици заштите деце без родитељског старања. Хоспитализација. Злостављање. Примарна и секундарна превенција на школском узрасту. Полазак у школу. Анксиозност одвајања. Примарна и секундарна превенција у адолесценцији. Обележја адолесценције. Адолесцентна криза. Основни поремећаји. Брак и психодинамика брака. Избор партнера. Успешан-неуспешан брак. Развод као криза супружника и као криза деце. Планирање породице. Трудноћа. Порођај. Трудноћа и порођај као кризне ситуације. Развојна психологија целокупног животног циклуса. Развојни проблеми одраслог доба. Ментално-здравствени проблеми старости. Домски смештај. Психосоцијални аспект нових медија. <i>Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад</i> Један број вежби реализоваће се кроз семинарске радове и пројекте обухваћене програмом. Тако ће студенти имати прилику да се практично упознају са областима ПМЗ. Припрема за колоквијуме, израда колоквијума, анализа колоквијума.			
Литература 1. Станковић-Ђорђевић, М. (2011). <i>Ментална хигијена</i> . Пирот: ВШССОВ Пирот. (ауторизована скрипта) 2. Влајковић, Ј. (2009). <i>Од жртве до преживелог</i> . Београд: ИЛП „Жарко Албуљ“. 3. Анђелковић, В. (2007). Од индивидуалног и симптоматског ка социјалном и културолошком приступу менталном здрављу. У: Тематски зборник <i>Примењена психологија – друштво, породица и понашање</i> , ур. Нешић, В., Ниш: Филозофски факултет, 151-156. 4. Бергер, Д. (1997). <i>Здравствена психологија</i> . Београд: Друштво психолога Србије, 103-116. 6. Влајковић, Ј., Српа, Ј., Кондић, К., Поповић, М. (1997). <i>Психологија избеглиштва</i> . Београд: ИП Наука, 245-251 7. Влајковић, Ј. (1992). <i>Животне кризе и њихово превазилажење</i> . Београд: Нолит, 30-59, 155-156. 8. Влајковић, Ј. (2001). <i>Теорија и пракса менталне хигијене</i> . Београд: Центар за примењену психологију. Димитријевић, А. (2005). <i>Савремена схватања менталног здравља и поремећаја</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 9-12, 222-226. 9. Лазарус, Р. и Фолкман, С. (1998): Концепт превладавања. <i>Психологија у свету</i> , 2, 67-82 10. Митић, М. (1997). <i>Стрес и породица</i> . Београд: Институт за психологију, ИП Жарко Албуљ, 8-9, 20-22, 67-70. Т11.адић, Н. (2003). <i>Психијатрија детињства и младост</i> . Београд: Научна КМД, 82-84, 86-93, 97-106, 112-117.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	
			Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе Интерактивна настава. Дискусионе групе. Самосталан рад студената.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	/	писмени испит	50
практична настава	/	усмени испит	
колоквијум-и	20		
семинар-и	30		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, I семестар
Назив предмета: ИНКЛУЗИЈА ДЕЦЕ СА РАЗВОЈНИМ СМЕТЊАМА			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Мирјана М. Станковић-Ђорђевић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:.			
Циљ предмета			
Упознавање студената са принципима, функцијама, потребом и значајем специфичног васпитно-образовног рада са децом са развојним сметњама; подучавање студената о принципима, методама и фазама васпитно-образовног рада као и развијање позитивног професионалног става у односу на подручје и актере васпитног процеса са децом са развојним сметњама.			
Исход предмета			
Студенти ће планирати и реализовати рад у предшколској установи, израђиваће досијеа и индивидуалне програме подстицања и листе праћења; студенти ће стицати вештине тимског рада и заједнички решавати специфичне проблеме са осталим члановима и актерима тима у процесу организоване васпитне и образовне подршке у раду са децом са развојним сметњама; студенти ће примењивати педагошко-инструктивни рад са родитељима, стручним сарадницима и другим актерима васпитног процеса.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Приступи у раду са децом са развојним сметњама; Теоријски ослонци инклузије, Законска регулатива и права деце са развојним сметњама; Оријентационе норме и развојни ризици за децу предшколског узраста; Класификације поремећаја код деце; Индивидуални програми подршке за децу са развојним сметњама; Специфичности припреме за школу деце са развојним сметњама; Значајни други - васпитачи, наставници, родитељи и вршњаци; Сарадња васпитача-наставника и родитеља, вртића-школе и породице; Комуникација и став емпатије професионалаца; Визија инклузивног вртића и професионалца и њему.			
Индивидуално праћење-технике и инструменти праћења и посматрања деце развоја. Индивидуални рад са децом са развојним сметњама. Проблеми који се могу јавити у току васпитно-образовног рада. Тимски рад и саветовање са стручним актерима у вртићу и ван вртића. Тимски рад са родитељима- интегративни курикулум. Избор и примена адекватних врста педагошке комуникације у непосредном раду са децом са развојним сметњама - ДСТ Интервју, Скала за процену психомоторног развоја, Педагошки профил детета, Израда ИПП. Вођење документације о деци са развојним сметњама.			
Практична настава			
Садржаји предмета реализују се на вежбама по принципима интерактивног приступа, кроз тимски рад студената, игре улога, дискусије, презентације - израда (по фазама) ИПП за једно дете са развојном сметњом			
Литература			
1.Станковић-Ђорђевић, М. (2015). <i>Инклузија деце са развојним сметњама - системски приступ</i> . Пирот: ВШССОВ.			
2.Daniels, E. and Stafford, K. (2001). <i>Интеграција деце са посебним потребама</i> . Београд: Центар за интерактивну педагогију.			
3.Јањић, Б. (2010). <i>Збирка примера инклузивне праксе</i> . Београд: Министарство просвете Републике Србије.			
Лазор, М., Марковић, С. и Николић, С. (2008). <i>Приручник за рад са децом са сметњама у развоју</i> . Нови Сад: Лито студио			
4.Мацура-Миловановић, С., Гера, И. и Ивошевић, В. (2009). <i>Мапирање политика и пракси за припрему наставника за инклузивно образовање у контексту друштвених и културних различитости</i> . Болоња:European Training Foundation			
5.Дошен, Ј. и Гачић-Брадић, Д. (2005). <i>Вртић по мери детета</i> . Београд: Save the Children.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе: Монолошка и дијалогска метода, интерактивне методе учења – кооперативно учење, радионице, индивидуални рад студената			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	50
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	20	практични испит	
семинар-и (ИПП)	30		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, I семестар
Назив предмета: НЕНАСИЛНА КОМУНИКАЦИЈА			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Мирјана М. Марковић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:.			
Циљ предмета Оспособљавање студената за овладавање основним појмовима ненасилне комуникације, за усвајање вештина ненасилне комуникације и „ја“ и „ти“ поруке и за бесконфликтно решавање сукоба; подстицање развоја самопоштовања, асертивности и емпатичке свести у односу на другог.			
Исход предмета Студенти ће доносити закључке, примењиваће стечено знање у пракси путем интерактивних метода рада са децом у вртићу, изграђиваће критички став те позитиван однос према деци – одраслима, развијаће унутрашњу мотивацију за васпитно-образовни рад.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам комуникације-ненасилна комуникација. Опажање без процењивања и језик прихватања. Активно слушање. Упућивање „ја“ и „ти“ порука. Конфликти у васпитној групи. Решавање конфликта без губитака. Судар различитих вредности. Препознавање осећања и преузимање одговорности за сопствена осећања. Емапатија. Изржавање негативних осећања. Протективна употреба силе. Како побољшати вртић? Како решавати проблеме код куће? Ослобађање себе и саветовање других. <i>Практична настава: Вежбе</i> Вежбе слушања, препознавања неделотворних порука, упућивања «ја-порука». Коришћења васпитачког ауторитета; радионице које подстичу самопоштовање, асертивност, емпатију. Анализе семинарских радова. Припреме за колоквијум, израда колоквијума, анализа колоквијума.			
Литература Гордон, Т.(1998). <i>Како бити успешан наставник</i> . Београд: Креативни центар. Гордон, Т.(1997). <i>Умеће родитељства - како подизати одговорну децу</i> . Београд: Креативни центар. Розенберг, М. (2002). <i>Језик саосећања</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средств. Кондић К. и сар. (1998). <i>Слушам те, разумем те, прихватам те ...</i> Београд. "Ж.Албуљ". Станковић – Ђорђевић, М. (2004). <i>Сви заједно</i> . Пирот: ВШОВ Пирот. Плут Д. и Маринковић Љ. (1998). <i>Конфликти и шта са њима</i> . Београд: Креативни центар. Игњатовић – Савић, Н. (1994). <i>Чувари осмеха, Речи су прозори или зидови</i> . Београд: Институт за психологију Филозофског факултета.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе: Монолошка и дијалогска метода, интерактивне методе учења – кооперативно учење, радионице, индивидуални рад студената, учење уз помоћ рачунара и Интернета			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	50
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	30	практични испит	
семинар-и	10		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије		I година, II семестар	
Назив предмета: АСИСТИВНА ТЕХНОЛОГИЈА			
Наставник: др Александар Ј. Спасић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: предмет није условљен другим предметима			
Циљ предмета			
Стварање основе код студената за разумевање и будуће професионално праћење развоја асистивне технологије; објашњавање карактеристика, теоријских основа, значаја и принципа практичне примене различитих асистивних средстава; оспособљавање студената за коришћење рачунара и других техничких средстава и помагала у процесу образовања и васпитања деце са посебним потребама; упознавање студената са предностима коришћења информационо-комуникационих технологија у раду са децом са посебним потребама, али и у учењу уопште.			
Исход предмета			
Студенти ће овладати теоријским концептима на основу којих ће примењивати савремена средства асистивних технологија; студенти ће израђивати савремена образовно-васпитна средства која су прилагођена деци са посебним потребама и практично ће руковати основним техничким средствима и системима који се могу користити у васпитању и организацији активности деце предшколског узраста која имају посебне потребе; примењиваће Интернет и мултимедијална средства у образовању и васпитању деце са посебним потребама.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
1. Појам и подела асистивне технологије		5. Технологије за особе са моторним ограничењима	
2. Технологије за особе са визуелним ограничењима		6. Технологије за особе са когнитивним ограничењима и поремећајима у учењу	
3. Технологије за особе са аудитивним ограничењима		7. Очекивани будући развој асистивних технологија	
4. Технологије за особе са говорним ограничењима			
Практична настава			
Рачунар као универзално образовно-васпитно средство. Упознавање са могућностима прилагођавања оперативног система MS Windows особама са ограничењима и посебним потребама. Практично подешавање рачунара, оперативног система и програмског пакета MS Office. Рад са програмима за репродукцију звука и видео материјала (WinAmp, MS Windows Media Player). Практичан рад са програмом за израду презентација (MS Power Point). Израда презентација намењених различитим категоријама деце са посебним потребама. Коришћење рачунара и дигиталног пројектора у раду са децом са визуелним и аудитивним ограничењима. Коришћење Интернета за проналажење и припрему образовно-васпитних средстава која су прилагођена раду са децом са посебним потребама.			
Литература			
Robitaille, S. (2010). <i>The illustrated guide to assistive technology and devices: tools and gadgets for living independently</i> . Demos Medical Publishing, LLC.			
Oishi, M.M K., Mitchell, I.M., Machiel Van der Loos, H. F. (Eds.). (2010) <i>Design and Use of Assistive Technology: Social, Technical, Ethical, and Economic Challenges</i> . Springer			
Спасић, А. (2010). <i>Основи образовне технологије</i> . Пирот: Пи-прес.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе предавања, дискусије, практичан рад на рачунарима, руковање техничким средствима			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	40
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	20	практични испит	
семинар-и	30		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, I семестар
Назив предмета: ЕТИКА ВАСПИТАЧКОГ ПОЗИВА			
Наставник: др Дејан Ж. Ђорђевић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета Развијање свести код студената о професионалној етици васпитача; неговање критичких ставова о етичности васпитног чина и улоге васпитача.			
Исход предмета Студенти ће развити свест о квалитетима личности васпитача која ће се рефлектовати у професионалном развоју; неговање критичке ставове о професионалним компетенцијама васпитача; поштовање и предано обављати своју мисију професионалца у предшколском васпитању и образовању.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Професионална етика васпитача. Поштовање права детета. Поштовање породице. Асертивност у професионалном животу. Начела васпитања. Сукоб интереса. Поштовање интегритета институције. Етика научног истраживања – ауторство научних и стручних радова и других докумената. Заступање струке и чување угледа васпитачке професије. Јавно наступање. Етички кодекс(и) васпитача. <i>Практична настава</i> Радионице – самопоштовање, асертивност, емпатичност, партнерски односи, рад у тиму.			
Литература Ерл, В.: <i>Увод у филозофију</i> , Београд, «Дерета» Мабот, Д. (1981). <i>Увод у етику</i> , Београд, «Нолит» Ђурић, М. (1987). <i>Историја хеленске етике</i> , Београд, Завод за уџбенике и наставна средства Поповић, Б. (1973). <i>Увод у психологију морала</i> . Београд: Научна књига Станковић-Ђорђевић, М. (2004). <i>Сви заједно</i> . Пирот: ВШОВ Пирот Уједињене нације, (1989). <i>Конвенција УН о правима детета</i> Будимир-Нинковић, Г. (2012). <i>Стилови живота и вредности родитеља и деце</i> . Јагодина: City press Гера, И., Дотлић, Јб. (1996). <i>Ја--приручник за подстицање дејег самопоштовања</i> . Нови Сад: Матица српска Dahlberg, G.and Moss P. (2005). <i>Ethics and Politics in Early Childhood Education</i> . New York: Routledge			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе предавања, дискусије			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	30	усмени испит	40
колоквијум-и	20	практични испит	
семинар-и	10		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, I семестар
Назив предмета: ЛИКОВНЕ РАДИОНИЦЕ ЗА ДЕЦУ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Драгана О. Драгутиновић , мр Вера Д. Виријевић-Митровић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета			
Оспособљавање студената за примену стечених знања и искустава у процесу доношења одлука о облику и начину извођења рада у ликовним радионицама за децу са сметњама у развоју; развијање код студената креативне димензије професионалне улоге сарадника деце у мисији поштовања и уважавања различитости и развијања креативних потенцијала деце (опажање, разумевање, емоције, машта, спретност); мотивисање студената за активно учествовање у јавном животу, повезивање са локалном заједницом у ширењу свести о потреби инклузије и асоцијативном карактеру уметничког ангажовања деце са сметњама у развоју.			
Исход предмета			
Студент ће усвојити темељна знања о визуелном језику и начинима презентације визуелне поруке у оквиру различитих медија; самостално ће конструисати, примењивати и вредновати ликовне језичко-комуникацијске и истраживачко-спознајне праксе; користити материјале и креираће активности у складу са савременим теоријама у раду са децом са сметњама у развоју; радиће на континуираном професионалном усавршавању и подстицаће позитиван узајамни однос између детета и заједнице.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Важност игре у педагогији уметности у раду са децом са различитим врстама ометености у развоју и разним врстама оштећења. Ликовни израз детета условљен различитим унутрашњим факторима. Ликовне способности и психолошке особености поједине деце. Цртеж у психоанализи деце. Ликовно изражавање у психотерапији детета. Познавање основних карактеристика развојних дисфункција (оштећење вида, оштећење слуха, моторички поремећаји, снижене интелектуалне способности, поремећаји пажње, поремећаји из аутистичног спектра). Превазилажење тешкоћа, мотивација, буђење пажње, комуникација. Ликовно стваралаштво у развоју интелигенције детета и терапеутски значај уметности у раду са децом. Игре опажања, тактилне вредности материјала, опажање додиром. Дидактичке играчке. Материјали за развој чула. Синестетичке сензације. Хелен Келер, Кристи Браун, Дејана Бачко, Цудит Скот.			
Практична настава: Вежбе			
Употреба различитих ликовних средстава, метода и техника у развијању свих димензија (перцептивних, когнитивних, афективних, моторичких) психофизичких функција деце са сметњама у развоју. Креирање нових дидактичких играчака. Пројектовање сценарија радионица за децу са оштећеним видом, цртање, перфорација, утискивање, вајање облика виђених додиром. Луткарске и драмске игре.			
Пројектовање сценарија радионица (ликовне и сценске уметности) за децу са оштећеним слухом, учење знаковног језика.			
Литература (избор)			
De Zan, D. (2013). <i>Slika i crtež u psihoterapiji djece i obitelji</i> . Zagreb: Medicinska naklada.			
Каменов, Е. (2008). <i>Мудрост чула I део, Игре за развој опажања</i> . Нови Сад: Драгон.			
Арнхајм, Р. (2003). <i>Прилог психологији уметности</i> . Београд: Универзитет уметности у Београду.			
Панић, В. (2005). <i>Психологија и уметност</i> . Београд: Завод за издавање уџбеника.			
Кокс, М. (2000). <i>Дечји цртежи</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.			
Lazor, Mirjana, mr Slavica Marković i Snežana Nikolić (2008). <i>Priručnik za rad sa decom sa smetnjama u razvoju</i> . Novi Sad: Novosadski humanitarni centar.			
Интернет садржаји: www.vdmfk.com , http://creativegrowth.org , www.art.org			
Banowsky Arrington, D. (2007). <i>Art, Angst, and Trauma: Right Brain Interventions with Developmental Issues</i> . Illinois: Charles C Thomas Publisher.			
Zaidel W, D. (2005). <i>Neuropsychology of Art: Neurological, Cognitive and Evolutionary Perspectives</i> . East Sussex: Psychology Press.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе: предавања (слајд и видео-презентације), вежбе, радионице, консултације, сарадња са центрима за децу са посебним потребама			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	30	усмени испит	20
колоквијум-и		практични испит	20
семинар-и	20		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије		I година, I семестар	
Назив предмета: ИГРА КАО ВОДЕЋА АКТИВНОСТ			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Татјана К. Марковић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ:4			
Услов: /			
Циљ предмета			
Оспособљавање студената за критичку процену васпитно-образовних вредности дејје игре, за педагошко вођење деце у различитим игровним ситуацијама (проблеми култивисања децје игре).			
Исход предмета			
Студенти ће методички обликовати, планирати и реализовати васпитно-образовне активности у вртићу путем игре и игровних активности; примењиваће стратегије и поступке у подстицању целокупног развоја детета, кроз правилно моделовање игровних ситуација у различитим врстама и типовима активности; савладаће правила и услове успешне комуникације на нивоу васпитач-дете у различитим врстама игара.			
Садржај предмета			
Теоријска настава Игра-водећа активност на предшколском узрасту. Васпитно-образовне вредности децје игре. Игра и развој различитих развојних аспеката. Игра као прототип стваралаштва. Проблеми култивисања децје игре. Улога васпитача у различитим врстама децјих игара. Огрешења у игри. Различити системи подстицања путем игровних активности. Права детета и игра. Игра као могућност трансформације васпитно-образовних садржаја			
Практична настава: Практичан рад студената по посебним задацима који су везани за различите моделе подстицања децјег развоја путем игре;			
Литература			
Каменов,Е.(1997) <i>Методика I,Методичка упутства за Модел "Б" Основа програма предшколског васпитања и образовања деце од три до седам година</i> .Београд:Заједница Виших школа за образовање васпитача Републике Србије			
Каменов,Е.(1997) <i>Методика II, Методичка упутства за Модел "Б"Основа програма предшколског васпитања и образовања деце од три до седам година</i> .Београд:Заједница Виших школа за образовање васпитача Републике Србије			
Каменов,Е.(1997) <i>Методика III, Методичка упутства за Модел "Б"Основа програма предшколског васпитања и образовања деце од три до седам година</i> . Београд: Заједница Виших школа за образовање васпитача Републике Србије			
Каменов, Е.(1997) <i>Интелектуално васпитање кроз игру</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства			
Каменов, Е.(2002) <i>Предшколска педагогија</i> (књига прва). Београд: Завод за уџбенике и наставна средства			
(2000) <i>Дечји вртић као породични центар</i> (програм усмерен на дете и породицу) Београд: ЦИП			
Виготски,Л.(1971/1) Игра и њена улога у психичком развоју детета, <i>Предшколско дете</i> , Београд			
Марјановић, А.(1987,1-4): Дечји вртић као отворени систем, <i>Предшколско дете</i> , Београд: Савез педагошких друштава Југославије;			
Марјановић,А.(1987/1-4)Савремена схватања о стваралаштву. <i>Предшколско дете</i> , Београд			
Марјановић,А.(1987/1-4)Дечја игра и стваралаштво. <i>Предшколско дете</i> , Београд			
Марјановић,А.(1987/1-4)Како препознати и оплемени стваралачку активност предшколског детета. <i>Предшколско дете</i> . Београд			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методe извођења наставе: Монолошка метода, дијалoшка метода као облик кооперативног учења, менторски рад са студентима, учење уз помоћ Интернет ресурса.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	10	усмени испит	20
колоквијум-и	30		
семинар-и			

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије		I година, II семестар	
Назив предмета: ПОДСТИЦАЊЕ КРЕАТИВНОСТИ ПОМОЋУ РАЧУНАРА			
Наставник: др Александар Ј. Спасић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов: предмет није условљен другим предметима			
Циљ предмета			
Стварање основе код студената за разумевање и будуће професионално праћење развоја и могућности креативне примене рачунара у раду са децом предшколског узраста; објашњавање карактеристика, теоријских основа, значаја и принципа креативне практичне примене различитих техничких средстава; оспособљавање студената за коришћење рачунара и других техничких средстава и помагала у процесу осмишљавања и реализације креативних васпитних садржаја.			
Исход предмета			
Студенти ће овладати теоријским концептима примене савремених средстава информационо-комуникационих технологија; израђиваће савремена образовно-васпитна средства која подстичу креативност код деце предшколског узраста; практично ће руковати основним техничким средствима (рачунар, пројектор, интерактивна табла) и програмским системима који се могу користити у подстицању креативности код деце предшколског узраста; примењиваће Интернет у проналажењу нових идеја и креативних садржаја.			
Садржај предмета			
Теоријска настава		4. Могућности рачунара у почетном описмењавању	
1. Рачунар као део дететовог окружења		5. Игре на рачунару и учење математике	
2. Рачунар као универзално техничко образовно средство		6. Могућности рачунара и визуелне уметности	
3. Образовни софтвер и игре са едукативном вредношћу		7. Рачунар и природно и друштвено окружење	
		8. Рачунар као креатор звука	
		9. Интерактивна табла као надградња креативне употребе рачунара	
Практична настава			
Разумевање модуларности и мултимедијалности рачунара као универзалног образовно-васпитног средства. Рад са програмима за репродукцију звука и видео материјала (WinAmp, MS Windows Media Player). Практичан рад са програмом за израду презентација (MS Power Point). Израда креативних презентација намењених различитим активностима деце. Цртање помоћу рачунара и интерактивне табле. Практичан рад са програмима за деље цртање (Creative Painter и Tux Paint). Анализа софтвера за учење почетних математичких појмова. Практичан рад са софтвером за креативно учење математике (Kids Learning Math, Disney Learning/Addition and Subtraction Grade 1 и сл.). Интеграција презентација и софтвера са интерактивном таблом. Коришћење Интернета за проналажење и припрему креативних активности.			
Литература			
Mayesky, M. (2009). <i>Creative Activities for Young Children</i> . New York: Delmar, Cengage Learning			
Спасић, А. (2010). <i>Основи образовне технологије</i> . Пирот: Пи-прес.			
П-А.Ратлић, Ш.К. Гунтер (2013). <i>Office 2013: Као од шале</i> . Београд: ЦЕТ.			
П-А.Ратлић (2016). <i>Office 2016: Као од шале</i> . Београд: ЦЕТ.			
B. Melton et al. (2013). <i>Microsoft Office Professional 2013 Step by Step</i> , O'Reilly Media, Inc.			
Speary Smith, S. (2006). <i>Early Childhood Mathematics, 3rd ed.</i> Boston: Pearson			
Clements, D. and Sarama, J. (Eds) (2004). <i>Engaging Young Children in Mathematics: Standards for Early Childhood Mathematics Education</i> . Mahwah, NJ – London: Lawrence Erlbaum Associates			
Christopher T. Cross, C., Woods, T. and Schweingruber, H.(Eds). <i>Mathematics Learning in Early Childhood - Paths Toward Excellence and Equity</i> . Washington:The National Academies Press			
Oldknow, A., Taylor R. and Tetlow L. (2010). <i>Teaching Mathematics Using ICT, 3rd ed.</i> London-New York: Continuum			
Pound, L. (2008). <i>Thinking and Learning about Mathematics in the Early Years</i> . London-New York: Routledge			
Chaille, C. and Britain, L. (2003). <i>The Young Child as a Scientist – A Constructivist Approach to Early Childhood Science Education</i> . Boston: Pearson			
Finnay, J. and Burnard, P. (2007). <i>Music Education with Digital Technology</i> . London-New York: Continuum			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе предавања, дискусије, практичан рад, руковање техничким средствима			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	40
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	20	практични испит	
семинар-и	30		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума				
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, I семестар	
Назив предмета: ПСИХОЛОГИЈА СТВАРАЛАШТВА				
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Мирјана М. Станковић-Ђорђевић , др Бојана Н. Николић , мр Вера Д. Виријевић Митровић				
Статус предмета: изборни				
Број ЕСПБ:4				
Услов:				
Циљ предмета Упознавање студената са карактеристикама и развојем даровите и креативне деце, специфичностима развоја стваралачких способности деце предшколског узраста и начинима препознавања даровитих; развој креативних способности у контексту индивидуалних обележја личности и социо-културног окружења.				
Исход предмета Студенти ће разумети и усвојити различите теоријске приступе у изучавању стваралаштва, као и факторе и динамику развоја даровитих и креативних у различитим областима стваралаштва; студенти ће препознавати даровиту децу и радиће на подстицању развоја стваралаштва и креативности предшколске деце.				
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Предмет психологије стваралаштва. Појмовно разграничење термина таленат (даровитост), интелектуална даровитост и креативност. Интелектуалне и креативне способности. Дистрибуција и врсте креативности. Конвергентно и дивергентно мишљење. Ток и фазе стваралачког процеса. Критеријуми стваралаштва. Психоаналитичка теорија стваралаштва. Механизми одбране и креативност. Развој стваралачких способности деце. Стваралачке игре детета и развој способности. Експресивност и симболизација дечјих цртежа. Психосоцијални развој даровите деце. Вртић и васпитач као фактори развоја дечјег стваралаштва. Индивидуализација развоја креативних способности деце. Програми развоја даровите деце. <i>Практична настава:Вежбе</i> Модел за подстицање и развој стваралаштва и креативности у предшколској установи. Развој стваралачких способности деце кроз игре (покрет и игре телом; игре речима; ликовне и драмске игре; игре ритма и музичке игре; игре с материјалом и бројевима). Припрема за колоквијуме, израда колоквијума, анализа колоквијума				
Литература 1. Видановић, С. (2005) <i>Одбрамбени стил ликовно обдарених адолесцената</i> . Ниш: Филозофски факултет – Просвета, Ниш. (7-39) 2. Љековић, Д. Б. (1990). <i>Психологија дечје игре</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 3. Крњић, З. (2002) <i>Интелектуална надареност младих</i> . Београд: Институт за психологију (13-118) 4. Пијаже, Ж. и Инхелдер, Б. (1982). <i>Интелектуални развој детета</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 5. Дуран, М., Плут, Д., Митровић, М. (1987). <i>Симболичка игра и стваралаштво</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 6. Квашчев, Р. (1987). <i>Могућности и границе развоја интелигенције</i> . Београд: Нолит. 7. Квашчев, Р. (1980). <i>Психологија стваралаштва</i> . Београд: ИЦС. 8. Шефер, Ј., Максић, С., Јоксимовић, С. (2003). <i>Уважавање различитости и образовање</i> . Београд: Институт за педагошка истраживања. 9. Половина, Н. и Богуновић, Б. (уред.). (2007). <i>Сарадња школе и породице</i> . Београд: Институт за педагошка истраживања. 10. Максић, С. (2006). <i>Подстицање креативности у школи</i> . Београд: Институт за педагошка истраживања.				
Број часова активне наставе				Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе Монолошка, дијалошка, интерактивне методе учења – кооперативно учење, индивидуални рад студената, учење уз помоћ рачунара и Интернета				
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена	
активност у току предавања		писмени испит	50	
практична настава		усмени испит		
колоквијум-и	20			
семинар-и	30			

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, II семестар
Назив предмета: ЛИКОВНЕ СТВАРАЛАЧКЕ ИГРЕ - СВЕ БОЈЕ СВЕТА			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Драгана О. Драгутиновић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета			
Оспособљавање студената за развијање свеобухватног погледа на свет и разумевања биолошких и социолошких процеса и симбола те за коришћење креативне уметничке игре у настави; подстицање истраживачког мишљења увођењем у поступак истраживачког рада и пружања уметничког одговора уметничким средствима на човекову (дечију) запитаност пред тајнама света који га окружује. Отворена форма програма дозвољава промене садржаја и обogaћивање предметних поља.			
Исход предмета			
Студент ће деловати као партнер деце у различитим играма активности за развој опажања и креативног изражавања свих типова интелигенције (логичко-математичке, језичке, музичке, телесно-кинестетичке, просторно-визуелне). Пројектоваће иновативне идеје и проналазити оригинална решења примењујући знања из различитих дисциплина. Подстицаће флексибилно мишљење и емоционално ангажовање деце и обогатиће дечије искуство проширивањем спектра примања података и креативног изражавања коришћењем различитих чула, медија и извора информација.			
Садржај предмета			
Теоријска наставаЧовек споља, човек изнутра, човек и природа, човек и друштво. Интеракције: простор и време↔појаве и процеси (кретање)↔кодирани и естетски знак. Друштвене науке: историја и епика (историјске личности, књижевни ликови и личности из народне поезије, костим, лутка, сцена), етнографија (народна традиција, празници и обичаји, театар, специфичности и одлике различитих земаља света), философија и етика за децу (комуникацијске и социјалне вештине, критичко и креативно мишљење), археологија (нестале биљне и животињске врсте и цивилизације, локалитет, налази, музејски експонати, сарадња музеја и вртића). Природне науке: биологија и екологија (екосистеми, ендемореликтне врсте флоре и фауне, прикупљање биолошког материјала, збирка лековитог биља, амбалажа и отпад, заштита животне средине), географија (карта света, рељеф, жива и нежива природа, игре у песку), астрономија (планете и звезде). Уметности: књижевност, музика, драма и покрет. Значај и важност амбијенталне наставе.			
Практична настава:Вежбе			
Историја. Прича, бајка, мит и легенда. Ризница успомена. Дневник. Збирке реткости. Ликови предака, породично стабло. Археологија за децу. Заборављени (изгубљени предмет), израда предмета, прича, цртање мапе, игра тражења. Архивирање и заштита предмета. Биљни и животињски свет. Раст и развој. Ритам. Симулација раста. Хербаријум, акваријум, тераријум (цртање и сликање). Диораме. Екологија. Дрво живота. Рециклирани материјали и могућност коришћења у ликовној култури. Географија. Прича о елементима: земља, вода, ваздух, ватра. Цртежи и слике на киши. Залеђена боја. Картографија и топографија. Путокази. Ветрокази. Трагови на земљи. Отисци у снегу. Средиште и периферија, средиште и четири стране света. Путујем аутомобилом, авионом, бродом. Кофер пун разгледница. Астрономија. Звездано небо. Дете сунчани сат. Путујем ракетом. Посетиоци са других планета. Физика. Спектар, оптика. Благо испод дуге. Књижевност и музика. Визуелизација текста. Визуелизација аудио ритмова. Структурне везе музике и слике. Од шума до тона. Музички инструменти и израда. Драма и покрет. Образовни театар. Тело у простору, плесна импровизација, експресивност, емотивни садржаји, актуелне теме (свакодневни живот, међуљудски односи, насиље и ненасилна комуникација, права детета). Тематски приступ и планирање, тимско креирање плана за извођење интегрисане наставе, вођење дневника (фото и видео документација, тонски записи, извештаји). Групни пројекти, евалуација.			
Литература (приручници)			
Čelant, Đermano (2012). <i>Artmix: tokovi umetnosti, arhitecture, filma, dizajna, mode, muzike i televizije</i> . Beograd: HESPERIAedu.			
Bogdanović, K. (2005). <i>Poetika vizuelnog</i> . Beograd: Zavod za udžbenike.			
Bogdanović, K. (2007). <i>Poetika vizibilnog-vizibilno kao spoznaja i kultura</i> . Beograd: Zavod za udžbenike.			
Augusto Boal (1998). <i>Games for actors and non-actors</i> . London: New York: Routledge.			
Pajin, Dušan (1998). <i>Filozofija umetnosti Kine i Japana</i> . Beograd:BMG.			
Vecchi, Vea (2010). <i>Art and Creativity in Reggio Emilia</i> . London: New York: Routledge.			
Родић, Т. (2003). <i>С децом око света</i> . Београд: Креативни центар			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе: предавања (слајд и видео-презентације), вежбе, радионице, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	30	усмени испит	20
семинарски рад	20	практични испит	20
колоквијум-и			

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, II семестар
Назив предмета: МУЗИЧКА ИГРА У РАЗВОЈУ КРЕАТИВНОСТИ			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Емилија Ј. Поповић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета Оспособљавање студената за самостално извођење свих облика музичких активности у предшколским установама, са освртом на подржавање и поштовање индивидуалности и креативности у музичком изражавању.			
Исход предмета Студенти ће унапредити рад на инструменту тако да ће примењивати стечена знања кроз различите васпитно-образовне области уз поштовање индивидуалности и креативности у музичком изражавању; подстицаће и развијаће музичко стваралаштво код деце предшколског узраста као средство, садржај и начин понашања.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Значај музике за децу предшколског узраста. Значај музичког стваралаштва за развој личности. Златно доба за развој музичког стваралаштва. Развијање интересовања за музику. Психофизичке и музичке особине деце предшколског узраста. Нега и култура деце гласа. Дидактичко-методички садржаји, принципи и методе музичких активности са децом предшколског узраста. Облици музичког васпитања деце предшколског узраста. Припрема дидактичког радног материјала за музичке активности. Припрема за непосредан рад. <i>Практична настава:</i> Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад Обавезно реализовати најмање три музичке активности са децом предшколског узраста са намером да све активности буду у различитим узрастним групама.			
Литература Вукомановић, Н. <i>Растимо с песмом</i> , Горњи Милановац, ИИ Проширено издање, Дечје новине Јабланов, Н.(2005). <i>Народне песме и игре</i> , Београд, Креативни центар Ђурковић –Пантелић, М.(1998). <i>Методика музичког васпитања деце предшколског узраста</i> , Шабац, Виша школа за образовање васпитача Манастериоти, В.(1982). <i>Музички одгој на почетном ступњу</i> , Загреб, Школска књига Здравковић, В., Спасић-Стошић, А. и Вучковски, Ј. (2005). <i>Зборник песама за музичку наставу</i> , Врање Тајчевић, М. (1990). <i>Основна теорија музике</i> , Београд, Просвета Хиба, Н.(1986). <i>Музика за најмлађе</i> , Београд, Завод за уџбенике и наставна средства Каменов, Е. (2006). <i>Дечја игра</i> , Београд, Завод за уџбенике Шефер, Ј. (2000). <i>Креативност деце-проблеми вредновања</i> , Београд, Институт за педагошка истраживања Грујић-Гарић, Г., Филиповић, С. и Каменов, Е.(2011). <i>Бајке и бројалице</i> , Нови Сад, Драгон Радомир, М.(1990). <i>Игре и активности деце</i> , Београд, Нова просвета			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе: Предавања, дискусије, практичан рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	10
колоквијум-и	20	практичан испит	30
семинар-и			

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије		I година, II семестар	
Назив предмета: ВАСПИТАЊЕ ЗА КРЕАТИВНОСТ			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Татјана К. Марковић , др Драгана О. Драгутиновић , мр Вера Д. Виријевић Митровић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета Упознавање студената са феноменом креативности и њихово оспособљавање за препознавање, неговање и адекватан рад на васпитању креативне личности детета. Развијање креативних способности будућих васпитача као предуслова за развој и испољавање креативних потенцијала деце. Развијање креативности као димензије дивергентног мишљења; подстицање особина које ће очувати примарну креативност и стимулисати секундарне креативне процесе (аутономност, независност, спонтаност, маштовитост, радозналост, аутентичност, уживање у имагинативној игри); подучавање студената процесу обезбеђивања оптималних услова и повољне стимулативне средине у којој ће свако дете моћи да користи различита средства креативног израза (реч, ритам, линију, покрет) развијајући индивидуалност, самопоуздање и самопоштовање; практиковање креативног вежбања које развија креативни став.			
Исход предмета Студенти ће стећи савремена научна сазнања о природи креативности и начинима њеног развијања; развити сопствене креативне способности (дивергентно мишљење, развијену вештину и процедуру интелектуалног рада, способност развијања демократске атмосфере); креирати и неговати адекватан приступ у развијању креативних потенцијала предшколског детета; планираће и примењивати креативне активности у различитим развојним подручјима (музичком, ликовном, језичком, истраживачко-сазнајном); развити осетљивост за креативне начине изражавања предшколског детета.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Упознавање са програмом (циљеви, задаци и мото програма, тест). Мишљење и креативност (креативност, мишљење, стереотипи у мишљењу, грешке у мишљењу, дивергентно мишљење, Гилфордов теоријски модел, карактеристике стваралачког мишљења). Како мењати праксу (упућивање на откривање проблема који постоје у пракси). Креативно планирање (теоретске поставке о креативном планирању, решавање задатака на оригиналан, креативан начин, рад по центрима интересовања, решавање задатака који развијају флуентност и флексибилност). Облици и методе рада (комбинација интерактивних облика и метода рада, креативне радионице, игре имагинације, “мапирање ума”, “brainstorming“, „мозгалице“, програм “корт“.). Процена дечје креативности. Креативна генерализација. <i>Практична настава:</i> Прављење центра за креативност у коме ће се организовати креативне активности, креативно вежбање, креативне радионице...			
Литература : Бузан, Т. (2001). <i>Користиите обе хемисфере мозга</i> . Београд: Финеса. Бузан, Т., Израел, Л. (1999). <i>Моћ дечјег ума</i> . Београд: Финеса. Vecchi, V. (2010). <i>Art and Creativity in Reggio Emili</i> , Exploring the role and potential of ateliers in early childhood education. London and New York :Routledge ,Taylor & Francis Group Илић М. (1979). <i>Теорија и филозофија стваралаштва</i> . Ниш: Градина. Квашчев, Р. (1976) <i>Психологија стваралаштва</i> . Београд: Београдски издавачко графички завод. Левин М. (2003) <i>Свако дете је паметно на свој начин</i> . Београд : „Моћ књиге“. Михалјчић, М. (1998). <i>64 маштарије за децу и друге креативце</i> . Београд: Креативни центар. Хансен, К., Кауфман, Р., Волш К. Б. (2001). <i>Креирање васпитно образовног процеса у коме дете има централну улогу</i> . Београд: Центар за интерактивну педагогију.			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе: Рад се одвија у интерактивним, едукативним и креативним радионицама, доминирају практичне активности (ликовно изражавање, говорно стваралаштво, играње улога...), активно учење, студија случаја, метода решавања проблема, учење путем открића, кооперативно учење, предавање, демонстрација, дискусија; креативно вежбање.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	50
колоквијум-и	15		
семинар-и	15		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, II семестар
Назив предмета: ЛИКОВНОСТ У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИМ АКТИВНОСТИМА			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Бојана Н. Николић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета			
Унапређење нивоа знања код студената из методике ликовног васпитања; оспособљавање студената за примену стручних знања и искустава у непосредној васпитно-образовној пракси; развијање критичког приступа код студента.			
Исход предмета			
Студенти ће унапредити рад на ликовним активностима са предшколском децом у мешовитој узрасној групи; организоваће конкретне ликовне активности у отвореном курикулуму; студенти ће мотивисати децу да се ликовно изражавају на основу сопственог искуства и доживљаја; утицаће подстицајно на њихов рад, технички ће га усмеравати и организовати кроз индивидуални и групни рад; студенти ће у отвореном курикулуму подстицати децу различитих узраста на ликовно стваралаштво као игру како би обогатили свој когнитивни, креативни и социјални аспект личности и изградили своје основне естетске и вредносне ставове.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
I Планирање и извођење ликовних активности у отвореном курикулуму. Однос дете – васпитач приликом организације активности ликовног изражавања II Упознавање са групом; поступци истраживања који се примењују ради објективне процене састава групе, друштвених и креативних потенцијала III Развојне фазе у ликовном изражавању деце предшколског узраста: шарање, схема, интелектуални реализам IV Прилагођавање тематских садржаја ликовних активности интелектуалним, когнитивним и моторичким потенцијалима деце различитог узраста V Начини подстицања ликовног изражавања деце: посматрање, замишљање, сећање, игровне активности помоћу различитих средстава и материјала VI Специфичности у савладавању појединих ликовних елемената у зависности од узраста. Развојна хијерархија ликовних елемената VII Ликовне технике и предшколско дете VIII Специфичне законитости ликовног подручја цртања код деце различитог узраста IX Специфичне законитости ликовног подручја сликања код деце различитог узраста X.Специфичне законитости ликовног подручја вајања код деце различитог узраста XI Могућности индивидуалног и групног рада у отвореном курикулуму; улога васпитача у организовању и спровођењу групног рада XII Групни рад на заједничком пројекту уређења и свакодневног неговања радног простора као креативни подстицај XIII Излазак ван зидова вртића – ликовне радионице и пројекти у оквиру шире заједнице XIV Документовање ликовних активности и пројеката ликовног стваралаштва деце XV Изложбе дејих ликовних радова			
Практична настава: Студенти индивидуално изводе усмерене ликовне активности у вртићима, које остали студенти посматрају и потом, на дискусијама, самооцењују(актери) и процењују(колеге).			
Литература			
Карлаварис, Б., Келбли, Ј., Станојевић-Кастори, М. (1986). <i>Методика ликовног васпитања предшколске деце за III годину педагошке академије</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.			
Негру, А. (2002). <i>Методика наставе ликовне културе</i> . Вршац: Виша школа за образовање васпитача.			
Станојевић-Кастори, М. и др. (1987). <i>Ликовно обликовање у дејим вртићима</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.			
Филиповић, С., Каменов, Е. (2009). <i>Мудрост чула-III део, Деце ликовно стваралаштво</i> . Нови Сад: Драгон			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе: Студијски истраживачки рад:	
Методе извођења наставе монолошка, дијалогска, демонстрације, практичних радова			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поени
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	20	усмени испт	20
колоквијум-и	20	практични испит	30
семинар-и			

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, II семестар
Назив предмета: ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИКА И ПЛЕС У ВРТИЋУ			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Емилија Ј. Поповић , вежбе: мр Љиљана О. Војкић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета Оспособљавање студената да самостално изводе музичке активности у којима ће наговати традиционалне песме и игре код деце предшколског узраста.			
Исход предмета Студенти ће овладати традиционалним инструментима и примењиваће стечена знања кроз различите васпитно-образовне области уз поштовање индивидуалности и креативности у музичком изражавању; самостално ће изводити традиционалне музичке и плесне активности које подстичу и развијају музичко стваралаштво код деце предшколског узраста кроз упознавање народног музичког стваралаштва.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Значај традиционалне музике за децу предшколског узраста. Значај музичког стваралаштва за развој личности. Златно доба за развој музичког стваралаштва. Развијање интересовања за музику. Психофизичке и музичке особине деце предшколског узраста. Нега и култура дечјег гласа. Дидактичко-методички садржаји, принципи и методе музичких активности са децом предшколског узраста. Облици музичког васпитања деце предшколског узраста. Припрема дидактичког радног материјала за музичке активности. Припрема за непосредан рад. <i>Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад</i> Обавезно реализовати најмање три музичке активности са децом предшколског узраста са намером да све активности буду у различитим узрасним групама.			
Литература Вукомановић, Н. <i>Растимо с песмом</i> . Горњи Милановац: II Проширено издање, Дечје новине Јабланов, Н.(2006). <i>Народне песме и игре</i> . Београд: Креативни центар Ђурковић –Пантелић, М.(1998). <i>Методика музичког васпитања деце предшколског узраста</i> . Шабац: Виша школа за образовање васпитача Манастериоти, В.(1982). <i>Музички одгој на почетном ступњу</i> . Загреб: Школска књига Здравковић, В., Спасић-Стошић, А. и Вучковски, Ј. (2005). <i>Зборник песама за музичку наставу</i> . Врање Тајчевић, М. (1990). <i>Основна теорија музике</i> . Београд: Просвета Хиба, Н.(1986). <i>Музика за најмлађе</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства Каменов, Е. (2006). <i>Дечја игра</i> . Београд: Завод за уџбенике Шефер, Ј. (2000). <i>Креативност деце проблеми вредновања</i> . Београд: Институт за педагошка истраживања Грујић-Гарић, Г., Филиповић, С. и Каменов, Е.(2011). <i>Бајке и бројалице</i> . Нови Сад: Драгон			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе: предавања, дискусије, практичан рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	10
колоквијум-и	20	практичан рад	30
семинар-и			

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, II семестар
Назив предмета: МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Емилија Ј. Поповић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета Оспособљавање студената да самостално креирају све облике музичких активности у раду са децом предшколског узраста и да подстичу развој музичког стваралаштва код деце.			
Исход предмета Студенти ће унапредити рад на инструменту и примењиваће стечена знања кроз различите васпитно-образовне области уз поштовање индивидуалности и креативности у музичком изражавању; самостално ће изводити, подстицати и развијати музичко стваралаштво код деце предшколског узраста као средство, као садржај и начин понашања.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Значај музике за децу предшколског узраста. Значај музичког стваралаштва на развој личности. Златно доба за развој музичког стваралаштва. Развијање интересовања за музику. Психофизичке и музичке особине деце предшколског узраста. Нега и култура деце гласа. Дидактичко-методички садржаји принципи и методе музичких активности са децом предшколског узраста. Облици музичког васпитања деце предшколског узраста. Припрема дидактичког радног материјала за музичке активности. Припрема за непосредан рад. <i>Практична настава:</i> Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад Обавезно реализовати најмање три музичке активности са децом предшколског узраста са намером да све активности буду у различитим узрастним групама.			
Литература Вукомановић, Н. <i>Растимо с песмом</i> , Горњи Милановац, ИИ Проширено издање, Дечје новине Јабланов, Н.(2005). <i>Народне песме и игре</i> , Београд, Креативни центар Ђурковић –Пантелић, М.(1998). <i>Методика музичког васпитања деце предшколског узраста</i> , Шабац, Виша школа за образовање васпитача Манастериоти, В.(1982). <i>Музички одгој на почетном ступњу</i> , Загреб, Школска књига Здравковић, В., Спасић-Стошић, А. и Вучковски, Ј. (2005). <i>Зборник песама за музичку наставу</i> , Врање Тајчевић, М. (1990). <i>Основна теорија музике</i> , Београд, Просвета Хиба, Н.(1986). <i>Музика за најмлађе</i> , Београд, Завод за уџбенике и наставна средства Каменов, Е. (2006). <i>Дечја игра</i> , Београд, Завод за уџбенике Шефер, Ј. (2000). <i>Креативност деце-проблеми вредновања</i> , Београд, Институт за педагошка истраживања Грујић-Гарић, Г., Филиповић, С. и Каменов, Е.(2011). <i>Бајке и бројалице</i> , Нови Сад, Драгон			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе Предавања, дискусије, практичан рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	10
колоквијум-и	20	практични испит	30
семинар-и			

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије		I година, II семестар	
Назив предмета: РАЗВОЈ ЛОГИЧКО-МАТЕМАТИЧКИХ АКТИВНОСТИ НА ПРЕДШКОЛСКОМ УЗРАСТУ			
Наставник: др Снежана С. Ивковић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета Проширивање знања код студената из домена математичких појмова применљивих у раду са предшколском децом; оспособљавање студената за развијање, креирање и примену логичко-математичких активности у раду са предшколском децом; оспособљавање студената за израду и примену разноврсних дидактичких средстава различитих нивоа сложености.			
Исход предмета Студенти ће примењивати знања из логичко-математичких појмова у процесу осмишљавања програма активности у раду са предшколском децом; студенти ће користити савремене и иновативне методе рада са децом предшколског узраста; самостално ће израђивати програме активности и дидактичка средства неопходна за реализацију тих активности.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1. Математичке игре 2. Математичко моделовање 3. Елементи комбинаторике 4. Геометријске фигуре на квадратној мрежи 5. Број простих фигура у склопу сложене геометријске фигуре 6. Геометрија штапића <i>Практична настава</i> Садржаји предмета реализују се на вежбама кроз групни и индивидуални рад студената.			
Литература Дејић, М. (1995) <i>Математичке игре</i> . Београд: Архимедес Јовановски, С. (2005). <i>Комбинаторика</i> . Београд: Архимедес Ивковић, С. (2008). <i>Математика</i> . Пирот: Висока школа струковних студија за образовање васпитача Спасић, А. (2010). <i>Основи образовне технологије</i> . Пирот: Пи-прес Левин, М. (2003). <i>Свако дете је паметно на свој начин</i> . Београд: Моћ . Пијаже Ж., Инхелдер Б.(1982). <i>Психички развој детета</i> , Београд: ЗУНС Нешић, Б. (1991). <i>Мисаоне игре</i> . Ниш и Београд:Завод за унапређивање васпитања образовања и «Орао» Трнавац, Н. и други (1991) <i>Дидактичке игре</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства . Пинтер, Ј. (1997). <i>Математичко моделовање</i> . Сомбор: Учитељски факултет. Перемљан, Ј. (1981). <i>Занимљива аритметика и алгебра</i> . Београд: Друштво математичара СР Србије. Шимић, Г. и Пејић, Р.(2007). <i>Методика почетног развијања математичких појмова II</i> . Шабац: Графика. Стројк, Ј. Д. (1986) <i>Кратак преглед историје математике</i> . Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. Стошић-Миљковић, Д. и Маринковић, Б. (2007). <i>Математички практикум</i> . Београд: Архимедес			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			Остали часови
Методе извођења наставе предавања, дискусије, практичан рад на изради дидактичких материјала			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	40
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и	20	практични испит	
семинар-и	30		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, II семестар
Назив предмета: ОДАБРАНА ПОГЛАВЉА МЕТОДИКЕ УПОЗНАВАЊА ОКОЛИНЕ			
Наставник: др Љубиша М. Михајловић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета Проширивање постојећих и усвајање нових теоретских и практичних сазнања из области појава и процеса, како у природној тако и у друштвеној средини; оспособљавање студената за практичну примену дидактичких игара и истраживачких активности; оспособљавање студената за избор садржаја који су саставни део животног контекста савременог детета.			
Исход предмета Студенти ће осмишљавати савремене и иновативне методе помоћу којих ће код деце предшколског узраста да се негује жеља за упознавањем природне и друштвене средине; организоваће адекватне методичке поступке којима ће се деци омогућити да буду креатори и истраживачи сопствених активности; студенти ће мотивисати децу да траже, сакупљају и сређују материјале из околине; обезбедиће постепену и адекватну адаптацију деце природном и друштвеном окружењу.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Програмски задаци и садржаји - природна и друштвена средина као области сазнавања и подстицања развоја деце у предшколској установи. Дефинисање области. Материја - појам, основна својства, макро и микроелементи, хемијске и физичке промене. Универзум. Ваздух - значај, загађивање. Жива природа - организација, основна својства живе материје. Животни молекули - ДНК и наслеђивање. Човек као биолошко биће - еволуција, основи генетике и физиологије. Биљке - грађа, подела, основни принципи систематике, бинарна номенклатура. Животиње - бескичмењаци и кичмењаци, подела. Основе еколошког образовања и васпитања Дефинисање тема. Методологија рада. Мотивација и организација деце за тражење, сакупљање и сређивање материјала с циљем упознавања природне и друштвене средине. Социолошке, културолошке и педагошко-психолошке основе организације активности. Различити нивои припрема у области упознавања деце са природном и друштвеном средином: израда елабората, писаних припрема и скица организација дневних активности. Интеграција садржаја области из природне и друштвене средине са областима развоја говора, математичко-логичког развоја, естетског и музичког изражавања и физичко-телесног развоја.			
<i>Практична настава</i> Програмски задаци и садржаји у одабраним поглављима методике упознавања околине. Педагошко-психолошке основе организације активности и практичног рада око упознавања околине – усклађеност са узрасном структуром деце. Могућности и начини мотивисања и оспособљавања деце за посматрање у природи. Природне појаве, жива и нежива природа. Метаболизам као кључ живота. Фенотипске модификације и генотипске варијације. Значај хумане генетике. Основни принципи систематике, израда хербаријума. Израда акваријума и инсектаријума. Фенолошка посматрања. Израда календара природе и годишњих доба. Избор садржаја за упознавање друштвене средине с циљем схватања њихове повезаности и условљености.			
Литература Михајловић Н., Михајловић Љ. (2011). <i>Методика упознавања околине</i> . Пирот: Графички студио Цицero Adam L. и група аутора. (2005). <i>DECOUVRIR LE MONDE A L'ECOLE MATERNELLE-LE VIVANT, LE MATIÈRE, LES OBJETS</i> . Paris: Centre national de documentation pédagogique (CNDP). (Преводилац и приређивач: Стеван Јокић. (2007) <i>Откривање света у предшколској установи</i> . Београд: ЈНИП "Просветни преглед" Матановић В. (1997). Одабрана поглавља из природних наука. Београд: Учитељски факултет Каменов Е. (2006). <i>Васпитно-образовни рад у деčјем вртићу, Општа методика</i> . Нови Сад: ДРАГОН. Др Љубо Каурин (2002). <i>Мој свет - Природа и друштво за предшколце</i> . Нови Сад: Бистричак Михајловић Љ., Михајловић Н. (2009). <i>Хумана генетика</i> . Ћуприја: Висока медицинска школа струковних студија Интернет сајтови са одговарајућим садржајима за децу у предшколској установи			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања: 2	Вежбе: 2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе: Монолошка метода, дискусије, посматрање, мерење, анализа података			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	20	усмени испит	30
колоквијум-и	10	практичан испит	20
семинар-и	10		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: специјалистичке струковне студије			I година, II семестар
Назив предмета: РАНО УЧЕЊЕ ДРУГОГ ЈЕЗИКА КРОЗ ИГРУ			
Наставник (име, средње слово, презиме): др Иван Ј. Стаменковић , вежбе: Сања Ј. Ковачевић , Сања С. Петровић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основним теоријским и практичним знањима и увидима у савремене и ефикасне приступе раној настави страног језика кроз игру; подучавање основних практичних приступа у раду са предшколском децом у области страног језика; подстицање критичког начина промишљања кроз серију компаративних анализа и дискусија предвиђених силабусом; подстицање на сарадњу са лингвистима и активно учешће у одабиру материјала и стављање истог у функцију интегративног курикулума; подучавање метода и активности у процесу учења/усвајања страног језика			
Исход предмета			
Очекује се да студенти по завршетку овог курса буду оспособљени за самостално осмишљање садржаја у оквиру рада са предшколском децом на страном језику. Односно, васпитачи специјалисти ће моћи да укажу на педагошки прихватљиве и пожељне приступе лингвистима који подучавају страни језик на предшколском нивоу; васпитачи специјалисти ће умети да одаберу, адаптирају, критички анализирају материјал на енглеском језику, да креативно приступе обради одабраног материјала, да имају у виду дечје способности, интересовања, емоције и узраст приликом припреме садржаја, али и веома важне чиниоце у процесу подучавања језика на предшколском нивоу: питање критичног периода, разлике између учења и усвајања, као и разлике између првог и другог језика.			
Садржај предмета			
Предмет је осмишљен тако да студентима пружи теоријска и практична знања у процесу подучавања другог језика у раној фази која се сматра кључном у процесу учења/усвајања језика. Током похађања наставе студенти ће имати прилику да стекну увид у модерне приступе подучавању другог језика намењеној деци предшколског узраста. Курс обухвата теоријске и практичне приступе модерној настави другог језика, као и савладавање основних појмова неопходних за разумевање процеса учења/усвајања језика на предшколском узрасту као што су појам језика, функције и развој језика, однос језика и педагогије, појмови другог, односно страног језика, појмови усвајања и учења језика, критични период, универзална граматика, енкултурација, итд.			
Литература			
Krashen, S. (1981). <i>Second Language Acquisition and Second Language Learning</i> . USA:University of Southern California			
Meisel, J.M. (2011). <i>First and Second Language Acquisition</i> . New York: Cambridge Univeristy Press			
Ortega, L. (2013). <i>Understanding Second Language Acquisition</i> . New York: Routledge			
Read, C. (2007). <i>500 Activities for the Primary Classroom</i> . London: Macmillan			
Ryall, E. et al. (2013). <i>The Philosophy of Play</i> . New York: Routledge			
Slattery, M & Willis, J. (2002). <i>English for Primary Teachers</i> . USA: Oxford University Press			
Wright, A. (2000). <i>Storytelling With Children</i> . London. Cambridge University Press			
Wright, A. (2006). <i>Games for Language Learning</i> . London, Cambridge University Press			
Анисимова, Г.И. (2008). <i>100 музыкальных игр для развития дошкольников</i> ; Москва			
Лопатина А. & Скребцова М. (2011). <i>600 творческих игр</i> ; Москва			
Страмнова Т.В. & Форуги Е.К. (2002). <i>Что такое хорошо и что такое плохо</i> ; Москва			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе: Усмено излагање, метода разговора (дискусија, развојни разговор, „брејнсторминг“), метода читања и рада на тексту и метода писања; методе демонстрације и презентације, приповедање, компаративна анализа, истраживање			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава		усмени испит	30
колоквијум	20	практични испит	
есеј	20		

Студијски програм: Специјалистички програм за образовање васпитача-координатора за развијање интегрисаног курикулума			
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије			I година, II семестар
Назив предмета: РАЗВОЈ ЈЕЗИЧКИХ КОМПЕТЕНЦИЈА КРОЗ МУЗИКУ			
Наставник (Име, средње слово, презиме): др Иван Ј. Стаменковић , вежбе: др Емилија Ј. Поповић , Сања Ј. Ковачевић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 4			
Услов:			
Циљ предмета Оспособљавање студената да на креативан и оригиналан начин развијају језичку компетенцију код деце предшколског узраста; мотивисање студената да самостално осмишљају сопствене приступе настави језика кроз музичке активности, те да користе већ постојеће музичке садржаје у настави језика на нов и аутентичан начин.			
Исход предмета Студенти ће самостално бирати и прилагођавати постојеће музичке садржаје из различитих извора (снимљени материјал, вокал и музички инструменти) у циљу унапређења процеса наставе језика кроз музику; подстицаће децу предшколског узраста да сагледавају језик на нов и оригиналан начин кроз аутентичне музичке приступе вокабулару, изговору и спелингу; развијаће код предшколске деце маштовитост уз помоћ музичких облика и подучиће их да самостално проширују свој речник на основу разноврсних музичких садржаја и активности. Студенти ће уз музику помоћи деци предшколског узраста да започну самоуверено и самостално да се служе језиком.			
Садржај предмета Предмет је осмишљен тако да унапреди теоријска и практична знања студената у процесу наставе језика на предшколском нивоу. Овај предмет обухвата теоријске и практичне приступе модерној настави језика кроз музику: значај бројалица, песама, музичких дела и музичких радионица у настави. Музичке радионице подразумевају симулирање процеса наставе у оквиру кога ће студенти учити децу да самостално започну независну комуникацију на предшколском нивоу уз помоћ бројалица, песама за децу, музичких сликовница, титлованих видео-материјала и интерактивно представљених музичких садржаја. Студенти ће имати прилику да се путем видео и аудио-материјала упознају са методама које се примењују у настави на различитим говорним подручјима, те да методом компарације стекну увид у сличности и разлике између домаћих и страних приступа у подучавању језика кроз музику и на тај начин усвоје и прихвате позитивна и проверена искуства и методе,			
Литература Susan Halliwell (1998). <i>Teaching English in the Primary Classroom</i> . Bel Air:Langensch.-Hachette, M. Read, C. (2007). <i>500 Activities for the Primary Classroom</i> . London: Macmillan Crowther, J (1999). <i>Oxford Guide to British and American Culture</i> . USA: OUP Избор текстова и видео-материјала са Интернета; аудио-материјали Интернет странице: http://www.musicalenglishlessons.com/index-ex.htm http://www.songsforteaching.com/index.html			
Број часова активне наставе			Остали часови
Предавања:2	Вежбе:2	Други облици наставе:	
Студијски истраживачки рад:			
Методе извођења наставе: Монолошка и дијалогска метода, интерактивне методе учења – кооперативно учење, радионице, индивидуални рад студената			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	20
практична настава	10	усмени испит	30
колоквијум-и	20	практични испит	
семинар-и	20		

Студијски програм: Специјалистички програм обарзовања васпитача –координатора за развијање интегрисаног курикулума	
Врста и ниво студија: Специјалистичке струковне студије	I година, II семестар
Број ЕСПБ: 8	
Услов: Положени сви испити специјалистичког програма и обављена специјалистичка професионална пракса	
Циљеви завршног рада: Припремање студента-будућег васпитача за остваривање глобалних и специфичних улога у раду са децом предшколског узраста; оспособљавање студента да одабере тему која ће бити утемељена у теоријско - емпиријском проучавању, те истраживању релевантних појава и проблема васпитне праксе у предшколским и другим васпитно-образовним установама у којима раде васпитачи са предшколском децом; оспособљавање студента-будућег васпитача да демонстрира сопствени ниво стечених теоријских знања, умења и вештина и квалитетно их примени у васпитно-образовној пракси; упућивање студента у то да би завршни рад требало да се заснива и на стеченим и усвојеним знањима о методолошким приступима истраживању васпитне праксе, те да студент у сарадњи са ментором и васпитачем у предшколској или другој васпитно-образовној установи у којој бораве деца предшколског узраста, бира и поставља методолошки оквир за што ефикасније истраживање проблема који је изабрао; оспособљавање студента да јасно дефинише истраживачка питања, правилно одабере узорак, методе и технике прикупљања података, те да квалитетно изврши анализу података; оспособљавање студента за самостално истраживање и мењање васпитно-образовне праксе кроз процес израде завршног рада; оспособљавање студента за изражавање критичког и креативног мишљења, као и за изградњу тимског духа.	
Очекивани исходи: Студенти ће примењивати стечена и усвојена теоријско-практична знања у проучавању, истраживању и унапређивању сопственог васпитно-образовног рада у предшколским и другима васпитно-образовним установама у којима бораве деца предшколског узраста; показати способност креативног педагошког промишљања, изражавања и деловања; имплементираће резултате истраживања у васпитно-образовној пракси; критички ће пратити научну и стручну литературу.	
Општи садржаји: Завршни рад представља истраживачки рад студента у којем студент примењује раније стечена, али и нова сазнања из области предшколског васпитања и образовања и методологије истраживања у васпитно- образовном раду. Након усвојене теме завршног дипломског-специјалистичког, студент израђује студијски пројекат истраживања који мора бити одобрен од стране наставника ментора. Након тога, студент обавља истраживање и пише извештај о обављеном истраживању у форми завршног рада. Завршни рад садржи следеће целине: Увод (у којем се даје образложење избора и значаја теме завршног рада), Теоријска оријентација истраживања (у којој се образлаже парадигма истраживања, наводе и критички разматрају резултати досадашњих релевантних истраживања и разрађује теоријски приступ проблему), Методолошка оријентација истраживања (предмет, циљ, задаци, хипотезе, варијабле, узорак, методе, технике, инструменти, статистички поступци истраживања), Интерпретација резултата, Закључна разматрања, Преглед литературе и Прилози. Након завршеног рада, студент у договору са наставником ментором приступа јавној одбрани завршног рада.	
Методе извођења: менторски рад, самостални истраживачки рад студената.	
Оцена (максимални број поена 100)	
Израда завршног рада:70 поена	
Одбрана завршног рада:30	